

TEZAUŢ LITURGIC
4 IANUARIE
SF.IUSTIN POPOVICI

VIATA
SOBORULUI
SF.70 APOSTOLI

BELGRAD, 1972

Архимандрит ЈУСТИН Поповић

ЖИТИЈА СВЕТИХ

4. ЈАНУАР

САБОР СВЕТИХ СЕДАМДЕСЕТ АПОСТОЛА

Осим дванаест великих апостола Господ Христос изабра још и седамдесет других, малих, апостола и посла их на проповед Еванђеља. О томе свети еванђелист Лука пише ово: Потом изабра Господ и других седамдесеторицу, и посла их по два и два пред лицем својим (Лк. 10, 1). Јер Дванаесторицу држаше поред себе, а Седамдесеторицу одашиљаше на проповед. Каква имена беху ове Седамдесеторице, није сасвим познато. Јер, као што пише свети еванђелист Јован: многи од ученика његових отидоше натраг, и више не иђаху с њим. А Исус рече дванаесторици: Да нећете и ви отићи? (Јн. 6, 66-67). И би да се пред добровољно страдање Господа Христа веома смањи број ученика његових, и једва ко од Седамдесеторице остаде са Њим, па и један од Дванаесторице отпаде. А по васкрсењу Господњем, лик светих дванаест апостола би попуњен Матијом. Лик пак Седамдесеторице попуњаваше се постепено из редова оних које Дванаесторица придобијаху за

веру својом проповеђу Еванђеља, и свети апостол Павле, кога сам Господ позва у апостолство и придружи Дванаесторици као првоврховног са светим Петром.

О Седамдесеторици апостола постоји писана повест под именом светог свештеномученика Доротеја, епископа тирског. Та се повест спомиње и у почетку књиге Апостол, и у Прологу. Али тамо се пише и о некима који су испрва апостоловали, а затим од вере и апостолства отпали. Као што је Николај дошљак из Антиохије, један од седморице ђакона, који се са Симоном врачарем одврати од вере (Д.А. 6, 5). Такође Фигел, Ермоген и Димас, о којима пише свети Павле Тимотеју: Знаш ово да се одвратише од мене сви у Азији, међу којима је Фигел и Ермоген (2. Тм. 1, 15). И опет: Димас ме остави, омилевши му садашњи свет (2. Тм. 4, 10), и затим постаде идолски жрец у Солуну. О њима пише и свети Јован Богослов у својој Првој посланици: Од нас изиђоше, али не беху од нас; кад би били од нас, онда би остали с нама (1. Јн. 2, 19). И такве не треба убрајати у број свете Седамдесеторице. Јер какву заједницу има светлост са тамом? (2. Кор. 6, 14). У тој повести прешло се ћутке преко многих, које света Црква поштује као свете у месецослову убрајајући их у светих седамдесет

апостола. То су: Тимотеј, Тит, Епафрас, Архип, Ахил, Олимп, Кодрат, Ахаик. Осим тога, у томе спису под именом светога Доротеја има и много других сумњивих казивања. Због тога су овде са великом опрезношћу покупљени подаци о св. Седамдесеторици апостола из Светога Писма, и предања светих Отаца, и веродостојних древних црквених историчара и писаца.

1. Први од седамдесет апостола беше свети Јаков, брат Господњи, кога свети апостол Павле спомиње у посланици Галатима, говорећи: Изиђох у Јерусалим да видим Петра. Али другога од апостола не видех осим Јакова, брата Господњег (Гал. 1, 18-19). Он би од самог Господа постављен за првог епископа у Јерусалиму. Једном о празнику Пасхе, када се беше много народа сабрало у Јерусалим, рекоше му старешине јеврејске, да се попне на кров од храма и да говори против Христа. Свети Јаков се попе и поче говорити народу о Христу као Сину Божјем и истинитом Месији, о његовом васкрсењу и његовој вечној слави на небесима. Разјарене старешине ринуше га с крова те паде и много се повреди, но још беше у животу. Тада га камењем и мотком дотукоше. И тако мученички оконча свој апостолски подвиг. – Празнује се 23. октобра.

2. Свети еванђелист Марко, који написа свето

Еванђеље по казивању светог апостола Петра. Њега спомиње свети апостол Петар у својој Првој посланици, говорећи: Поздравља вас црква у Вавилону, и Марко син мој (1. Птр. 5, 13). Од светог апостола Петра он би постављен за епископа у Александрији. Ту су га идолопоклоници, због проповеди Еванђеља, везали, и чврсто везана вукли по калдрми, и свега изразбијали. И тако изранављена и искрвављена бацили у тамницу, где му се сам Господ јави и позва га у небеску славу. И он предаде дух свој Господу. – Празнује се 25. априла.

3. Свети еванђелист Лука. Написао свето Еванђеље на молбу хришћана. Свети апостол Павле га спомиње у посланици Колошанима: Поздравља вас Лука лекар љубљени (Кол. 4, 14). Написао је Дела Апостолска. И после многих трудова, своје апостолство оконча мученички у Тиви (Теби) Беотијској[1]. – Празнује се 18. октобра.

4. Свети Клеопа, најмлађи брат светог Јосифа Заручника. Ишао у Емаус са светим Луком, о чему свети Лука говори, прећуткујући своје име (Лк. 24, 35). По васкрсењу видео Господа. И у ломљењу хлеба познао васкрслог Господа Христа (Лк. 24, 30-31). За сведочанство Христово убијен од Јевреја. – Празнује се 30. октобра.

5. Свети Симеон, сродник Господњи. После светог Јакова био други епископ у Јерусалиму. И за распетог Христа распет окончао. – Празнује се 18. септембра и 27. априла.

6. Свети Варнава, назван тако од апостола, а раније се звао Јосија. Помиње се у Делима Апостолским (Д.А. 4, 36), и у посланици Галатима, где свети апостол Павле каже: Изиђох у Јерусалим са Варнавом (Гал. 2, 1). Са светим Павлом служио Еванђељу, и најпре проповедао Христа у Риму. Затим био постављен за епископа у Милану. У својој постојбини, на острву Кипру, камењем убијен од Јевреја и Јелина; и сахрањен са Еванђељем Матејевим на прсима, које је он својом руком био преписао. – Празнује се 11. јуна.

7. Свети Јосија, или Јосиф, назван Варсава и Јуст. Заједно са Матијом биран коцком на место Јуде издајника. Спомиње се у Делима Апостолским (Д.А. 1, 23). О њему свети апостол Павле у посланици Колошанима вели: И Исус названи Јуст (Кол. 4, 11). Сматра се да је овај Јосија син светог Јосифа Заручника, као Јаков и Симон и Јуда, не Искаротски. Био епископ у Елевтеропољу, где пострада за Еванђеље. – Празнује се 30. октобра.

8. Свети Тадеј, био најпре ученик светог Јована Претече, затим Христов. То није онај Тадеј, који

беше један од Дванаесторице апостола. Крстио едеског кнеза Авгара и очистио га од губе. И после многих подвига у проповедању Христовог Еванђеља упокоји се у Господу у Финикијском граду Вириту[2]. – Празнује се 21. августа.

9. Свети Ананија. Крстио апостола Павла (Д.А. 9, 13-18). Био епископ у Дамаску[3]. У граду Елевтеропољу камењем убијен од обласног управитеља Лукијана. – Празнује се 1. октобра.

10. Свети првомученик Стефан архиђакон. Засут камењем од Јевреја, отиде Господу Исусу Христу, кога виде, када му се небеса отворише, где стоји с десне стране Богу (Д.А. 7, 55.56.59). Први пострадао мученички за Господа Христа, због чега и прозван „Првомученик“. – Празнује се 27. децембра и 2. августа.

11. Свети Филип. Један од седморице ђакона. Крстио Симона Врачара у Самарији и евнуха царице арапске Кандакије. (Д.А. 8, 13.27). Био епископ у Тралији азијској, и многе вером просветио. Скончао мирно у дубокој старости и прешао у неостариви живот. – Празнује се 11. октобра.

12. Свети Прохор. Један од седморице ђакона (Д.А. 6, 5). Сапутник светог Јована Богослова, и заједничар у његовим трудовима. У граду Никомидији Витинијској био први епископ. Затим, проповедајући Христа у Антиохији[4],

мученички пострада. – Празнује се 28. јула.

13. Свети Никанор. Један од седморице ђакона. У исти дан, у који свети првомученик Стефан би засут камењем, настаде велико гоњење на цркву Јерусалимску (Д.А. 8, 1). Тада би убијен свети Никанор са две хиљаде верних. – Празнује се 28. јула.

14. Свети Тимон. Један од седморице ђакона. Био епископ у граду Бостри у Арабији. Због проповеди Еванђеља много пострадао од Јевреја и Јелина. Био у усијану пећ бачен, али неповређен изашао. Затим за Христа на крсту издахнуо, и Господу отишао. – Празнује се 28. јула.

15. Свети Пармен. Један од седморице ђакона. Пун вере вршио поверену му од светих апостола елужбу. На очи светих апостола умро мученички. – Празнује се 28. јула.

16. Свети Тимотеј. Трудио се са светим Павлом у проповедању Еванђеља. Био епископ у Ефесу. Свети Павле му упутио две посланице. – Празнује се 22. јануара.

17. Свети Тит. Трудио се такође са светим Павлом у проповедању Еванђеља. Био епископ гортински на Криту. И њему свети Павле упутио Посланицу. Скончао у дубокој старости. – Празнује се 25. августа.

18. Свети Филимон. Био епископ у Гази. Свети

Павле упутио му посебну Посланицу. Скончао мученички за царовања Неронова. – Празнује се 19. фебруара и 22. новембра.

19. Свети Онисим. О њему свети Павле пише Филимону. Мучен од римског епарха Тертула скончао у ПUTEОЛИ. – Празнује се 15. фебруара.

20. Свети Епафрас. Свети Павле га спомиње у посланици Филимону, говорећи: Поздравља те Епафрас који је са мношћом сужањ у Христу Исусу (ст. 20). Био епископ у Колоси, и уједно у Лаодикијској цркви и Јерапољској. Са светим Павлом био у заједници у Риму, одакле пишући Колошанима Павле каже: Поздравља вас Епафрас, који је од вас, слуга Исуса Христа; он се једнако труди за вас у молитвама, да будете савршени и испуњени сваком вољом Божјом.

Јер ја сведочим за њега да има велику ревност и бригу за вас и за оне који су у Лаодикији и у Јерапољу (Кол. 4, 12-13).

21. Свети Архип. Спомиње се у посланици Филимону. После светог Епафраса, држаног у заједници у Риму, био епископ у Колоси. Пишући Колошанима, свети Павле вели: И кажите Архипу: гледај на службу коју си примио у Господу да је довршиш (Кол. 4, 17). – Празнује се 19. фебруара и 22. новембра.

22. Свети Сила. Са светим апостолом Павлом проповедао реч Божју. И с њим поднео многа

страдања, и ране, и тамницу. О њему пише у Делима Апостолским: А Павле изабравши Силу, изиђе утврђујући цркве (Д.А. 15, 40-41; 16, 19; 17, 4). Био епископ у Коринту. Пошто се довољно потрудио у проповедању речи Божје и сатворио многа знамења и чудеса, мирно скончао и Господу отишао. – Празнује се 30. јула.

23. Свети Силуан. Свети Петар га у својој Првој посланици спомиње овако: По Силуану, вашем верном брату, као што мислим, пишем вам ово мало (1. Петр. 5, 12). Такође и свети Павле у Другој посланици Коринћанима пише: Син Божји Исус Христос, кога ми вама проповедасмо ја и Силуан (2. Кор. 1, 19). Он је са светим Павлом проповедао реч Божју. И био епископ у Солуну. Много се потрудио, много за веру страдао, док није Господу на небеса узишао. – Празнује се 30. јула.

24. Свети Крискент. Свети Павле га спомиње у својој Другој посланици Тимотеју говорећи: Крискент у Галатију (2. Тим. 4, 10), тојест послан од мене на проповед. Био епископ у Галатији. Затим проповедао Христа у Галији, где и ученика свога Захарију постави за епископа у граду Вијени. Опет се вратио у Галатију, где мученички сконча за Христа у време Трајаново. – Празнује се 30. јула.

25. Свети Крисп. Дела Апостолска га спомињу овако: А Крисп, старешина зборнички, верова Господу са свим домом својим (Д.А. 18, 8). О њему и свети Павле у Посланици Коринћанима каже да је Криспа крстио (1. Кор. 1, 14). Био епископ на пелопонеском острву Егини, између Јегејског и Јонског мора. Скончао у миру.

26. Свети Епенет. Свети Павле га спомиње у Посланици Римљанима, говорећи: Поздравите ми љубљеног Епенета, који је првина из Ахаје у Христу (Рм. 16, 5). Био епископ у Картагени. – Празнује се 30. јула.

27. Свети Андроник. Њега у истој Посланици спомиње свети Павле, говорећи: Поздравите Андроника, – и назива га својим рођаком и другаром у сужањству, који је још и по томе чувен што је пре апостола Павла поверовао у Христа (Рм. 16, 7). Био епископ у Панонији. – Празнује се 17. маја и 30. јула.

28. Свети Стахије. И њега свети Павле помиње у Посланици Римљанима: Поздравите, вели, и Стахија ми љубљеног (Рм. 16, 9). Свети апостол Андреј Првозвани поставио га за првог епископа у Византији у Аргиропољу. – Празнује се 31. октобра.

29. Свети Амплије. И њега свети Павле спомиње у истој Посланици, говорећи: Поздравите Амплија, мени љубљенога у Господу (Рм. 16, 8).

Био епископ у Диоспољу; и убијен од Јелина, мученички скончао за Господа Христа. – Празнује се 31. октобра.

30. Свети Урбан. И њега спомиње свети Павле у истој Посланици, говорећи: Поздравите Урбана, помоћника нашег у Христу (Рим. 16, 9). Био епископ у Македонији, и мученички скончао за Господа. – Празнује се 31. октобра.

31. Свети Наркис. И њега спомиње свети Павле у истој Посланици, говорећи: Поздравите домаће Наркисове, који су у Господу (Рм. 16, 11). – Био епископ у Атини. – Празнује се 31. октобра.

32. Свети Апелије. И њега помиње свети Павле у истој Посланици, говорећи: Поздравите Апелија, окушаногa у Христу (Рм. 16, 10). Био епископ у Ираклији. – Празнује се 31. октобра.

33. Свети Аристовул. И њега спомиње свети Павле у истој Посланици, говорећи: Поздравите домаће Аристовулове (Рм. 16, 10). Био епископ у Британији, и тамо после многих трудовa и страдања мирно скончао. – Празнује се 31. октобра.

34. Свети Иродион. И њега помиње свети Павле у истој Посланици, говорећи: Поздравите Иродиона, рођака мога (Рм. 16, 11). Био епископ Неопатарски. – Празнује се 8. априла.

35. Свети Агав. Добио дар пророштва. Спомиње се у Делима Апостолским: И дође одозго из

Јудеје један пророк, по имену Агав, и узе појас Павлов и свезавши своје руке и ноге рече: тако вели Дух Свети: човека чији је овај појас, овако ће свезати у Јерусалиму Јевреји, и предаће га у руке незнабожаца (Д.А. 21, 10.11; 11, 28). – Празнује се 8. априла.

36. Свети Руф. Свети Павле га помиње у Посланици Римљанима, говорећи: Поздравите Руфа, избранога у Господу (Рм. 16, 13). Био епископ у Тиви, у Грчкој. – Празнује се 8. априла.

37. Свети Асинкрит. Спомиње се у истој Посланици (Рм. 16, 14). Био епископ у Ирканији Азијској. – Празнује се 8. априла.

38. Свети Флегонт. Помиње се у истој Посланици (Рм. 16, 14). Био епископ у тракијском граду Маратону. – Празнује се 8. априла.

39. Свети Ерма. Споменут у истој Посланици (Рм. 16, 14). Био епископ у Филипопољу. – Празнује се 8. априла.

40. Свети Патров. Споменут на истом месту (Рм. 16, 14). Био епископ у Неапољу. – Празнује се 5. новембра.

41. Свети Ермије. Споменут на истом месту (Рм. 16, 14). Био епископ у Далмацији. – Празнује се 5. новембра.

42. Свети Лин. Свети Павле га помиње у Другој посланици Тимотеју (2. Тм. 4, 21). Био први

епископ у Риму. – Празнује се 5. новембра.

43. Свети Гај. Свети Павле га спомиње у Посланици Римљанима, говорећи: Поздравља вас Гај, домаћин мој и целе цркве (Рм. 16, 23). Био епископ у Ефесу после светог Тимотеја. – Празнује се 5. новембра.

44. Свети Филолог. Свети Павле га спомиње у истој Посланици говорећи: Поздравите Филолога (Рм. 16, 15). Свети Андреј га поставио за епископа у Синопи. – Празнује се 5. новембра.

45. Свети Лукије. Свети Павле га спомиње у истој Посланици (Рм. 16, 21). Био епископ у Лаодикији Сиријској.

46. Свети Јасон. Споменут у истој Посланици (Рм. 16, 21). Био епископ у Тарсу. – Празнује се 28. априла.

47. Свети Сосипатер. Споменут у истој Посланици (Рм. 16, 21). Био епископ у Иконији. – О овој последњој тројци свети Павле пише, говорећи: Поздравља вас и Лукије и Јасон и Сосипатер, рођаци моји (Рм. 16, 21). – Празнује се 28. априла и 10. новембра.

48. Свети Олимп. Свети Павле га спомиње у истој Посланици (Рм. 16, 15). Био следбеник светог апостола Петра, и када Петар пострада у Риму, по заповести Нероновој би посечен и он заједно са светим апостолом Иродионом. – Празнује се 10. новембра.

49. Свети Терције. Писао Посланицу Римљанима коју му је свети Павле диктирао. У њој сам спомиње себе овако: Поздрављам вас и ја Терције, који написах ову посланицу у Господу (Рм. 16, 22). Био епископ у Иконији после светог Сосипатра, где се и увенча мученичким венцем. Празнује се 30. октобра и 10. новембра.

50. Свети Ераст. Свети Павле га спомиње у истој Посланици (Рм. 16, 23). Био најпре економ цркве Јерусалимске, а потом епископ у Пенеади Палестинској. – Празнује се 10. новембра.

51. Свети Кварт. Споменут у истој Посланици (Рм. 16, 23). Био епископ у Бејруту. – О овој последњој двојници свети Павле пише: Поздравља вас Ераст, благајник градски и брат Кварт. – Празнује се 10. новембра.

52. Свети Евод. Био епископ у Антиохији после светог апостола Петра. У својој Посланици Антиохијанима спомиње га свети Игњатије Богоносац, говорећи: Сећајте се блаженог Евода, оца свог, који вам од апостола први би постављен за пастира. – Празнује се 7. септембра.

53. Свети Онисифор. Свети Павле га спомиње у Другој посланици Тимотеју, говорећи: А Господ да да милост Онисифорову дому, јер ме много пута утеши, и окова се мојих не постиде (2. Тм. 1, 16). Био епископ у Колофону и у Кирини. –

Празнује се 7. септембра.

54. Свети Климент. Свети Павле га спомиње у Посланици Филибљанина, када вели: Који се у еванђељу трудише са мном, и Климентом (Флб. 4, 3). Био епископ у Риму после Лина и Клита. Протеран у Херсон. Скончао мученички: утопљен у море с каменом о врату. – Празнује се 25. новембра.

55. Свети Состен. После светог Криспа, као старешина зборнице јеврејске, обраћен у хришћанство светим Павлом. О њему пише у Делима Апостолским: Онда сви Грци ухватише Состена, старешину зборнице, и бише га пред судницом (Д.А. 18, 17). И сам свети Павле спомиње га у својој Посланици Коринћанима, која почиње овако: Павле, вољом Божјом позвани апостол Исуса Христа, и брат Состен (1. Кор. 1, 1). Био епископ у Колофону. – Празнује се 8. децембра.

56. Свети Аполос. Њега спомињу Дела Апостолска: Дође у Ефес један Јеврејин, по имену Аполос, родом из Александрије, човек речит и силан у књигама. Овај беше упућен на пут Господњи, и горећи духом, говораше и учаше право о Господу (Д.А. 18, 24-25). Спомиње га и свети Павле у Првој посланици Коринћанима, када каже: Ја посадих, Аполос зали, а Бог даде те узрасте (1. Кор. 3, 6). Био

епископ у Смирни пре светог Поликарпа. – Празнује се 10. септембра и 8. децембра.

57. Свети Тихик. Спомиње се у Делима Апостолским и у посланицима: Ефесцима и Колошанима. Свети Павле вели: А како сам ја и шта радим, све ће вам казати Тихик, љубљени брат и верни слуга у Господу, кога послах к вама за то исто да знате како смо ми, и да утеши срце ваше (Еф. 6, 21-22). А у Другој посланици Тимотеју пише: А Тихика послао сам у Ефес (2. Тм. 4, 13). После светог Состена био епископ у Колофону. – Празнује се 8. децембра.

58. Свети Епафродит. Свети Павле га спомиње у Посланици Филибљанина, говорећи: Али нађох за потребно да пошљем к вама брата Епафродита, свога помагача и другара у војевању, а вашег посланика и слугу моје потребе (Флб. 2, 25). Био епископ у Адријанији. – Празнује се 8. децембра.

59. Свети Карп. Свети Павле спомиње га у Другој посланици Тимотеју, говорећи: Кад дођеш донеси ми кабаницу што сам оставио у Троади код Карпа, и књиге (2. Тм. 4, 13). Био епископ у Верији Тракијској .

60. Свети Кодрат. Био епископ најпре у Атини, а потом у граду Магнезији, где је проповедајући Еванђеље мученички пострадао у време цара Адријана[5].

61. Свети Марко, звани друкчије и Јован. Дела Апостолска га често спомињу као сапутника апостола Павла и Варнаве. Као ово: А Варнава и Савле, предавши помоћ, вратише се из Јерусалима у Антиохију, узевши са собом и Јована који се зваше Марко (Д.А. 18, 25). Био епископ у граду Библосу у Финикији. И његова сенка је исцељивала од болести. – Празнује се 27. септембра.

62. Свети Зион, или Зина, звани законик, тојест учитељ Мојсијева закона. Свети Павле га спомиње у Посланици Титу; Зину законика пошљи ми што пре (Тит. 3, 13). Био епископ у Диоспољу. – Празнује се 27. септембра.

63. Свети Аристарх. Спомињу га Дела Апостолска (Д. А. 19, 29) и посланице светог Павла: Колошанима (4, 10) и Филимону (ст. 23). Био епископ у Апамији Сиријској. – Празнује се 15. априла и 27. септембра.

64. Свети Пуд. Свети Павле га спомиње у Другој посланици Тимотеју, када вели: Поздравља те Пуд (2. Тм. 4, 21). Био угледан грађанин римски, члан Сената, човек благочестив. Дом Пудов био је најпре уточиште светим апостолима Петру и Павлу, а после се обратио у цркву, названу Пастирска. Прича се да је у њој свети Петар чинодејствовао.

65. Свети Трофим. Њега спомињу Дела

Апостолска (Д.А. 20, 4), а и свети Павле у Другој посланици Тимотеју: Трофима оставих у Милету болесна (2. Тм. 4, 20). Са Пудом и Аристархом следовао светом апостоу Павлу на путу, и у свима гоњењима, и најзад сва тројица посечени од Нерона кад и свети Павле. – Празнује се 15. априла.

66. Свети Марко, нећак Варнавин. Био епископ у Аполонијади. Њега спомиње свети Павле у Посланици Колошанима заједно са светим Аристархом: Поздравља вас Аристарх, који је са мном у сужањству, и Марко нећак Варнавин (Кол. 4, 10).

67. Свети Артема. Спомиње га свети Павле, пишући Титу: Кад пошљем к теби Артему (Тит. 3, 12). Био епископ у Листри. – Празнује се 30. октобра.

68. Свети Акила. Спомињу га Дела Апостолска (Д. А. 18, 2) и свети Павле (Рм. 16, 3). Био епископ у Ираклији. Проповедао реч Божју у Азији и Ахаји. Убијен од незнабожаца. – Празнује се 14. јула.

69. Свети Фортунат. Свети Павле га спомиње у Првој посланици Коринћанина (1. Кор. 16, 17). Блажено пострада проповедајући реч Божју.

70. Свети Ахајик. Њега заједно са Фортунатом спомиње свети Павле, када вели: Обрадовах се доласку Фортунатову и Ахајикову, јер ми они

накнадише што сам био без вас; јер умирише дух мој и ваш (1. Кор. 16, 17-18).

Овим се завршава лик светих Седамдесет апостола. По једном еванђелском набрајању додају се овој Седамдесеторици још друга два апостола које Господ јави:

71. Свети Дионисије Ареопагит. Спомињу га Дела Апостолска (Д.А. 17, 34). Најпре био епископ у Атини. Затим проповедао Христа у Галији[б]; тамо и мачем посечен. А да и он припада истом апостолском лику, сведочи Јевсевије, епископ Кесарије Палестинске. О овим апостолима он каже ово: Овима додаде оног Ареопагита, по имену Дионисија, кога Павлова проповед у Атини обрати у веру, о чему пише Лука у Делима Апостолским.

72. Свети Симеон, звани Нигар. Њега свети Лука спомиње у Делима Апостолским, говорећи: А у цркви која беше у Антиохији беху неки пророци и учитељи: Варнава и Симеон, звани Нигар (Д.А. 13, 1) А да и он припада истом апостолском лику, сведочи свети Епифаније, стављајући га међу апостоле када набраја њихова имена овако: Марко, Лука, Јуст, Варнава, Апелије, Руф, Нигар (тојест Симеон Нигар), и осталих Седамдесет два. – Тако свети Епифаније пишући о овој двојници уверава нас да лик ових светих апостола садржи у себи седамдесет и два лица; и

да је свети Симеон Нигар један од њих. Но и свети Јован Дамаскин, у Октоиху петого гласа у среду на вечерњу, после Дванаесторице апостола спомиње сабор Седамдесет и два, говорећи: Свехвална Дванаесторица показа се савршено, видећи једне ревности сабор Седамдесет и два. Њиховим светим молитвама, које много помажу, да се удостојимо и ми бити заједничари светог скупа небескога звања, и гледати свевишњег Апостола и Архијереја вере наше Исуса Христа, славећи Га са Богом Оцем и Светим Духом кроза све векове, амин.

Јевсевије, епископ Кесарије Палестинске, у првој књизи своје Црквене историје пише следеће: „Име сваког од дванаесторице апостола Христових довољно је познато из еванђелских сведочанстава, али се списак седамдесеторице апостола потпуно тачан нигде не налази. Ако се пажљивије расмотри та ствар, онда се могу наћи више од седамдесет, држећи се само једног сведочанства светог апостола Павла, који у Првој посланици Коринћанина каже: Јави се (Христос по васкрсењу Свом) Кифи, затим једанаесторици; а потом га видеше више од пет стотина браће, од којих су многи живи и сад, а неки и помреше (1. Кор. 15, 5-6). – Неке од таквих многих који се трудише у проповедању Еванђеља Христова у то време и слично светим

апостолима вером просветише разне земље, и стога достојних самог имена апостолског, споменућемо овде посебно.

Свети Лазар, који четири дана лежа мртав и Господ га васкрсе. У време великог гоњења на цркву Јерусалимску, после убиства светог првомученика Стефана, свети Лазар би прогнан из Јудеје и отиснут на море у чамцу без весала, заједно са светим учеником Господњим Максимином, и са светим Келидонијем који се родио слеп али био исцељен Господом. Но по промислу Божјем чамац доплови до острва Кипра, и свети Лазар тамо проповеда Христа у граду Кидонији. Доцније он би у том граду посвећен за епископа од стране светог апостола Варнаве, а тамо се на острву Кипру и упокоји у миру. Када после близу хиљаду година откопаше гроб Лазарев у граду Кидонији на Кипру, нађоше свето тело његово у мермерном ковчегу, на коме је стајао натпис: „Лазар Четвородневни – пријатељ Христов“^[7].

Свети Јосиф из Ариматеје, тајни ученик Христов, који је измолио од Пилата тело Господа Исуса, такође је био од завидљивих Јевреја прогнан из Јудеје, и проповедао Христа у Енглеској, где се и преставио. Енглези га и почитају као апостола своје земље^[8].

Свети Никодим, који је ноћу долазио Исусу да

слуша науку Његову (Јн. 3, 1-2), и који је дао добар савет Јеврејима да не осуђују Исуса докле Га не саслушају и испитају шта ради (Јн. 7, 50-51), а који је потом заједно са Јосифом чесно укопао тело Исусово (Јн. 19, 39, 40), – такође пострада од Јевреја за веру у Христа и проповед апостолску будући прогнан из Јудеје[9].

Свети Гамалил био је учитељ светог апостола Павла. Он даде мудар савет Синедриону односно проповеди светих Апостола, рекавши: Прођите се ових људи и оставите их; јер ако буде од људи ово дело, поквариће се; ако ли је од Бога, не можете га уништити; чувајте се да се како не нађете као богоборци (Д.А. 5, 38-39). – Касније он верова у Христа и јавно Га апостолски проповеда. После мученичке кончине светог архиђакона Стефана он узе тело његово и сахрани га на свом имању недалеко од Јерусалима. Такође он скриваше код себе прогнаног због проповедања Христа светог Никодима, којег, када се упокоји, и сахрани близу гроба светог првомученика Стефана, где затим и сам би сахрањен[10].

Евнух царице Етиопске Кандакије, крштен светим апостолом Филипом на путу (Д.А. 5, 34-40), који и своју царицу обрати ка Христу, би први проповедник Христа у Етиопији[11], где и сконча мученичком смрћу.

Свети Закхеј који с радошћу прими Господа у дом свој и чу од Њега: „данас дође спасење дому овом“ (Лк. 19, 1-10), по вазнесењу Господњем следова светом апостолу Петру, и би од њега постављен за епископа Кесарије Палестинске, где апостолски проповеда Христа[12].

Свети Корнилије капетан, крштен светим апостолом Петром (Д.А. 10, 1-48), би потом постављен од њега за епископа и проповеда Христа у граду Скепсији[13], где и сконча у миру[14].

Свети Лонгин капетан који беше на стражи код крста Господњег и исповеди да је Исус заиста Син Божји (Мт. 27, 54), би такође на стражи код гроба Господња и беше очевидац Васкрсења Христова, о чему и сведочаше пред свима.

Касније он проповедаше Христа као апостол у Кападокији, где и пострада мученички[15].

Свети Игњатије Богоносац, по предању, био је оно дете које Господ узе у Своје руке и на које указа апостолима, рекавши: Ако не будете као деца, нећете ући у царство небеско (Мт. 18, 2-5).

Њега свети апостол Петар и рукоположи за епископа у Антиохији, где он апостолски проповеда Христа. Он мученички пострада за Христа у Риму, бачен лавовима који га растргоше[16].

Свети Поликарп, епископ града Смирне, као

апостол је неуморно проповедао Еванђеље Христово. У Житију светог Игњатија Богоносца свети Симеон Метафраст назива светог Поликарпа божанственим апостолом, говорећи: „Допутоваше они у Смирну, и тамо свети Игњатије целива светог Поликарпа, божанственог апостола, евога саученика“. Свети Поликарп пострада мученички за Господа Христа[17].

Свети Јеротеј, члан Атинског ареопага[18]: њега свети апостол Павле научи светој вери хришћанској, и би од њега постављен за епископа у Атини. Заједно са другим светим апостолима и свети Јеротеј би пренесен по ваздуху у Јерусалим пред Успеније Пречисте Богоматере. Скончао мученички[19].

Свети Антипа, епископ Пергамски[20], такође пострада због апостолског проповедања Христа[21]. О њему сам Господ Христос у Откривењу светог Јована Богослова говори овако: Антипа, верни сведок мој, би убијен (Откр. 2, 13).

Свети Димитрије, кога спомиње свети Јован Богослов у својој трећој посланици, говорећи: Димитрију сведочише сви, и сама истина; а и ми сведочимо; и знате да је сведочанство наше истинито (3. Јн. 12). Свети Димитрије би епископ у Асијском граду Филаделфији[22].

НАПОМЕНЕ:

[1] Беотија – област средње Грчке.

[2] Вирит – сада Бејрут – древни град Финикије на обали Средоземног Мора; у V веку славио се са вишом школом реторике, песништва и права.

[3] Дамаск – главни, најбогатији трговачки град Сирије, Један од најстаријих градова у свету; налази се на североистоку од Палестине, на реци Баради која протиче кроз њега, у дивној и плодној равници, крај источног подножја Анти-Ливана.

[4] Антиохија – престоница Сирије, врло стар и врло богат град; лежи на реци Оронти, између планинских гребена Ливана и Тавра.

[5] Адријан римски цар, царовао од 117. до 138. г.

[6] Данашња Француска.

[7] Спомен светог Лазара Четвородневног празнује се 17. окт. и у Лазареву суботу.

[8] Празнује се у Недељу Жена Мироносица.

[9] Празнује се 2. августа и у Недељу Жена Мироносица.

[10] Заједно са светим Гамалилом пострада и побожни син његов Авив, који такође верова у Христа. Спомен овог светог родитеља и светог сина празнује се 2. августа.

[11] Етиопија – земља у Африци, одговара

данашњој Абисинији. Она се налазила у горњим областима реке Нила и граничила се са севера Тиваидом, са запада Либијом, са југа Јужном Етиопијом и са истока Арабијским заливом и Црвеним Морем.

[12] Свети Закхеј празнује се 20. априла.

[13] Скепсија – град у западној малоазијској области Мизији.

[14] Спомен светог Корнилија празнује се 13. септембра.

[15] Спомен светог Лонгина светкује се 16. октобра.

[16] Свети Игњатије Богоносац празнује се 29. јануара и 20. децембра.

[17] Спомен светог Поликарпа празнује се 23. фебруара.

[18] Ареопаг – највиши Атински државни савет и суд.

[19] Спомен свештеномученика Јеротеја празнује се 4. октобра.

[20] Пергам – у Мизији, северозападној области Мале Азије.

[21] Спомен његов празнује се 11. априла.

[22] Филадельфија – град Лидијски у Малој Азији, недалеко од Сарца, у подножју Тмолуса.

[23] Коментарисије – заповедник тамничке страже.